

A photograph of a sandy beach with dunes and coastal vegetation under a clear blue sky. The foreground shows sand dunes with ripples, and several clumps of tall, green coastal grasses are scattered across them. In the background, the ocean is visible with a small structure on the horizon.

Bijlage startnota

OMGEVINGSVISIE GEMEENTE AMELAND

BIJLAGE STARTNOTA

OMGEVINGSVISIE AMELAND

De Omgevingsvisie biedt het kader voor belangrijke maatschappelijke opgaven. Ameland is een eiland van zee, duinen, stilte, duisternis, flora en fauna, rust, beleving, toerisme, wonen, werken en vooral de Amelanders zelf. Deze kenmerken vormen mede de visie en komen terug in een reeks hoofdthema's die uitgewerkt en benoemd gaan worden. De hoofdthema's kunnen conserverend van aard zijn of dat ze kansen bieden. Maar kunnen ook hun problemen hebben die de komende jaren opgelost moeten worden. Deze hoofdthema's zijn:

1. *Bereikbaarheid en infrastructuur*
2. *Wonen*
3. *Duurzaamheid*
4. *Economie en toerisme*
5. *Omgevingskwaliteit / ruimtelijke kwaliteit / accommodatie beleid*
6. *Landschap en natuur*

Beleid:

De gemeente Ameland heeft haar beleid voor verschillende hoofdthema's goed op orde. Veel van de bovengenoemde punten zijn dan ook al vertaald in beleid, nota's, plannen of regels. Dat werk hoeven we niet opnieuw te doen in de omgevingsvisie. De visie kan daarom volstaan met hoofdlijnen van veel van deze stukken en verder verwijzen naar het stuk. Bestaand beleid zal dus in veel gevallen blijven bestaan in aanvulling op de visie. In onderstaande tabel wordt van bestaande stukken die vallen binnen de hoofdthema's aangegeven hoe ze worden meegenomen in de omgevingsvisie.

Naast de omgevingsvisie is er ook nog het omgevingsplan, de vervanging van voorgaande bestemmingsplannen. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft iedere gemeente direct een omgevingsplan van rechtswege. Het omgevingsplan bestaat uit een nieuw deel en een tijdelijk deel. Het nieuwe deel is nog leeg en moet in 2032 zijn ingevuld als zijnde het omgevingsplan Ameland. In principe is dat de vertaling van de omgevingsvisie in concrete regels. Het tijdelijke deel bestaat uit de bestaande bestemmingsplannen. Ook het omgevingsplan zullen we natuurlijk niet starten vanuit het niets. Bestaande bestemmingsplannen en regels worden daarin ook meegenomen.

We hebben dus kortom straks een omgevingsvisie, een omgevingsplan en andere beleidsstukken en regelgeving. Die kunnen en zullen in veel gevallen naast elkaar bestaan en elkaar aanvullen. Wel is het goed denkbaar dat op termijn (sommige van deze) aanvullende stukken kunnen verdwijnen, omdat ze volledig gedekt worden door omgevingsvisie en/of omgevingsplan. Dat zal een voortdurend proces zijn.

Overigens moet op sommige terreinen beleid herzien of nog ontwikkeld worden. In de meeste gevallen doen we dat ook in aparte stukken. Zie daarvoor ook in de tabel hieronder.

Beleidsstukken, nota's en regels		
	Onderdeel	Omschrijving
1	Bereikbaarheid en Infrastructuur	
	Algemeen	Gemeente Ameland is als eigenaar of (mede)beheerder verantwoordelijk voor de kwaliteit en staat van onderhoud van de infrastructurele voorzieningen. Voor de gemeentelijke infrastructuur streven we naar een behoud van het hoge kwaliteitsniveau. Werkzaamheden zijn in principe gebaseerd op actuele beheer- en onderhoudsplannen.
1.1	Bereikbaarheid	Het eiland is sterk afhankelijk van de vaarverbinding met Holwerd. De havens, vaarroute en de boot vormen de levensader van het eiland. In bijna elke ontwikkeling en situatie speelt de boot een rol. De bootverbinding vormt een kernopgave. Op diverse momenten is er een capaciteitstekort. Perspectief van de huidige bootverbinding is gecompliceerd. Er worden scenario's uitgewerkt die rigoureuze veranderingen in het vervoer kunnen betekenen. Het gevolg kan zijn dat mobiliteitsmix van Amelanders en de gast verandert. Wat is o.a. van belang bij de veerverbinding en wie zijn o.a. verantwoordelijk: Concessiegever; Concessienemer; Vaargeul; Havens; Problematiek sinds eind jaren '90; Open Plan Proces 2016; MIRT onderzoek verplaatsing haven Holwerd; Beperkte adviespositie gemeente Ameland; Sociaaleconomisch: het grote belang en de grote afhankelijkheid. De uitwerking en gevolgen van de definitieve toekomstplannen voor de lange termijn vormen een belangrijk onderdeel van de visie. Rijkswaterstaat en ketenpartners zijn bezig met de uitwerking van deze plannen. Onder bereikbaarheid valt meer, zoals de functie van het vliegveld, openbaar vervoer, wegen, fietspaden etc. Ook deze zullen in de omgevingsvisie aangegeven worden. Maar het hoofdonderwerp is de veerverbinding en zal specifiek benoemd en omschreven moeten worden in de omgevingsvisie.
1.2	Vervoersvisie	De vervoersvisie is vastgesteld in 2023. De vervoersvisie Ameland "vervoer in harmonie met eilandwaarden en seizoenen" schetst een ambitie voor het vervoer in 2030. Een streefbeeld op basis van de verwachte ontwikkelingen. De visie geeft de hoofdrichting aan en beschrijft wat de gemeente gaat doen om de ambities te realiseren. De visie laat zien hoe we op een veilige, comfortabele en duurzame manier kunnen voldoen aan de mobiliteitsbehoefte, rekening houdend met een beperkte overlast voor natuur, landschap en milieu. Door de grote toeristendruk verdient de leefbaarheid op Ameland speciale aandacht. De visie schetst kaders voor omgevingsplannen voor verkeer en vervoer, de bijbehorende meerjarenplannen en financiële verantwoording. De vervoersvisie heeft vooral betrekking op het verkeer en vervoer op Ameland. Maar daarnaast is er de doelstelling dat we tussen 2025 en 2030 het aantal auto's dat naar het eiland toe komt willen reduceren met 35% (terug naar het niveau van 2011). Tevens willen we het aantal bewegingen op het eiland reduceren. De keuzes ten aanzien van de veerverbinding en de lange termijn ontwikkeling zijn van groot belang, en hebben een eigen traject. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de Vervoersvisie gemeente Ameland.
1.2.1	Openbaar vervoersvisie 2022	Ameland streeft naar een gezonde balans tussen vervoer van de toerist, woon- en werkverkeer, goederenvervoer en recreatie. De verwachting is dat de hoeveelheid te vervoeren personen en goederen niet afneemt. De wijze waarop deze hoeveelheid zich verplaatst is te beïnvloeden.
1.3	Beheerplan wegen	De basis voor het onderhoud van de wegen op Ameland is omschreven in het Beheerplan wegen (zie punt 6.5).

		De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het Beheerplan wegen gemeente Ameland.
1.4	Gemeentelijk Rioleringsplan	Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) Ameland 2020 – 2025. Binnen de openbare ruimte speelt het rioleringssysteem een prominente rol. Niet alleen draagt het bij aan de bescherming van de volksgezondheid, maar ook aan het voorkomen van wateroverlast en het aantrekkelijk maken van de woon-, bedrijfs- en recreatieomgeving. De GRP beschrijft, als wettelijk verplichte planvorm, op hoofdlijnen hoe richting wordt gegeven aan de rioleringszorg op Ameland. Het betreft een strategie voor de lange termijn. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) Ameland 2020 – 2025.
1.5	Waterbeleid	Het gemeentelijk waterbeleid moet nog worden opgesteld. In welke vorm is nog niet duidelijk op dit moment. Het beleidsplan zal een onderdeel worden van de visie. De herziening zal niet tegelijk gaan met het opstellen van de visie maar zal aangegeven worden als nader uit te werken integraal waterbeleidsplan. Integraal waterbeleid is een duurzaam waterbeheer dat rekening houdt met alle aspecten van het waterbeheer, zowel met de behoefte van de huidige generatie als van de komende generaties.
1.6	Deltaprogramma (integrale waterveiligheidsstrategie) (IWVS)	Deltaprogramma is in 2024 vastgesteld. Het nationaal Deltaprogramma omschrijft ambities en maatregelen voor het behoud van de waterveiligheid in het Waddengebied. Voor dit gebied is een voorkeursstrategie Waddengebied opgesteld. De buitendelta's, de Waddeneilanden, de wadplaten en de kwelders beschermen de kust van Noord-Nederland en zorgen ervoor dat op de Waddeneilanden gewoond en gewerkt kan worden. De Waddeneilanden hebben de ambitie uitgesproken om de eilanden in de toekomst zo in te richten dat er niet alleen voldoende schuilmogelijkheden zijn maar dat er óók een basis is voor herstel na een eventuele overstroming. Het programma biedt handvaten voor het opstellen van handelingsperspectieven bij overstroming. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het Deltaprogramma (integrale waterveiligheidsstrategie) (IWVS) .
1.7	Groenvoorzieningenbeleid	Zie punt 6.3.
1.8	Parkeerbeleid	Op dit moment heeft de gemeente Ameland geen specifiek parkeerbeleid. Bedoeling is dat dit 2025 wordt uitgewerkt. Het opstellen kan gelijk opgaan met het opstellen van de visie. Specifieke en relevante onderdelen worden meegenomen en vormen een onderdeel van de omgevingsvisie.
1.9	Speelplaatsen / speelvoorzieningen	De gemeente Ameland is van plan om een pumtrackbaan te realiseren. Parallel aan de ontwikkeling van de pumtrackbaan is een Visie speelvoorzieningen opgesteld. Deze visie geeft richting aan de ontwikkeling van speelvoorzieningen en is een kader waarbinnen de speelplaatsen en speelvoorzieningen op Ameland zich kunnen ontwikkelen. Binnen de gemeente Ameland zijn er diverse speelplaatsen in de vier dorpen en een drietal grotere speelplaatsen, namelijk het Speelbos en De Aanleg in Hollum en De Vleijen in Nes. De visie geeft richting aan de ontwikkeling van speelvoorzieningen en is een kader waarbinnen de speelplaatsen en -voorzieningen op Ameland zich kunnen ontwikkelen. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de Visie Spelen op Ameland.
2	Wonen	
2.1	Woonvisie 2024-2028 met een doorkijk naar 2035	De woonvisie is in 2024 vastgesteld en actueel en wordt een onderdeel van de omgevingsvisie. De functie van de woonvisie is om integraal en samenhangend meerjarenbeleid te kunnen voeren ten aanzien van volkshuisvesting. De woonvisie staat voor het behouden en waar nodig extra realiseren van voldoende en betaalbare koop- en huurwoningen voor doelgroepen met een binding aan Ameland nu en in de verre toekomst. De uitgangspunten en ambities zijn: 1. De gemeenschap centraal 2. Werkers wonen op Ameland 3. Ameland aardgasloos en CO2 neutraal in 2035

		De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de Woonvisie 2024-2028 met een doorkijk naar 2035.
2.1.1	Beleidsnota bedrijfswoningen en personeelshuisvesting 2017	De beleidsnota moet herzien worden en vormt een onderdeel wonen op Ameland. In welke vorm is nog niet duidelijk op dit moment. Het opstellen kan gelijk opgaan met het opstellen van de omgevingsvisie. De hoofduitgangspunten voor de visie zijn: 1. Beleid m.b.t. bedrijfswoningen en de mogelijkheden om een tweede bedrijfswoning toe te staan. 2. Onttrekken van bestaande bedrijfswoningen in relatie met de huisvestingsverordening (zoals bij groepsverblijven/kampeerboerderijen). 3. Personeelshuisvesting. 4. Mogelijkheden voor recreatief medegebruik van personeelshuisvesting. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de nieuwe beleidsnota.
2.1.2	SVB Gemeentelijk woningbedrijf	SVB is een onderdeel van wonen op Ameland en is een onderdeel in de visie. Het Gemeentelijk Woningbedrijf verhuurt woningen op Ameland. Voor het bepalen van het Strategischvoorraadbeleid is het zaak te bepalen voor wie het GWA woningen/zorgvastgoed wil verhuren en wat voor voorraad aan woningen er nodig is. Gevolg is de volkshuisvestelijke opgave en welke wensportefeuille daaruit volgt. Deze beide onderwerpen worden beschreven in de Woonvisie Ameland. Op dit moment wordt er gewerkt aan een nieuw SVB. Dit loopt tegelijk op met het opstellen van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de nieuwe beleidsnota.
2.2	Personeelshuisvesting	Personeelshuisvestingsbeleid moet samen gaan met de eerder genoemde beleidsnota bedrijfswoningen en personeelshuisvesting. De nota moet opgesteld worden en vormt een onderdeel wonen op Ameland. Het beleid vormt een onderdeel van de visie. Het opstellen kan gelijk opgaan met het opstellen van de omgevingsvisie.
2.3	Huisvestingsverordening	De huisvestingsverordening is een onderdeel van wonen op Ameland. Met de huisvestingsverordening kan de gemeente invloed uitoefenen op de verdeling van woningen tot een bepaalde waarde. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het tegengaan van een onevenwichtige en onrechtvaardige verdeling van woningen op Ameland. Op deze manier blijft het mogelijk voor woningzoekenden met een maatschappelijke dan wel een economische binding met het eiland om in aanmerking te komen voor een woning op Ameland. Naast de huisvestingsverordening zal er gestart gaan worden met het opstellen van een leegstandsverordening en een urgentieverordening. Nog niet aangegeven kan worden wanneer dit ingepland gaat worden. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de huisvestingsverordening.
3	Duurzaamheid	
3.1	Milieubeleid	Het milieubeleid staat ten dienste van het streven naar een duurzaam eiland, een eiland waar huidige en toekomstige generaties plezierig en veilig kunnen leven en werken. De externe effecten van de ontwikkelingen op het eiland moeten beperkt blijven. Wat betreft de gemeentelijke milieu activiteiten is de gemeente aangesloten bij de FUMO. Specifieke en relevante onderdelen worden meegenomen en vormen een onderdeel van de omgevingsvisie.
3.1.1	Bodembeheer	In de Nota bodembeheer zijn de regels en procedures omtrent het binnen het grondgebied van de deelnemende gemeenten (opnieuw) toepassen van grond en baggerspecie als bodem nader toegelicht. Het beleid is zowel gericht op de toepassing van grond en baggerspecie afkomstig van binnen als van buiten het grondgebied van de deelnemende gemeenten. Het doel is gericht op het verkrijgen van een optimale afstemming tussen de bodemfunctie en de plaatselijke bodemkwaliteit door het meest gunstig toepassen van grond en baggerspecie. De Nota bodembeheer heeft betrekking op het grondgebied van 18 gemeenten die qua bodemgebruik en bodemhistorie uiteenlopen.

		De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de Nota bodembeheer
3.1.2	Bodemkwaliteitsbeleid	Zie punt 3.1.1
3.2	Klimaatadaptatie	De aarde warmt op en het klimaat verandert. Nederland en Ameland moet zich voorbereiden op de risico's van het veranderende klimaat en hierop de omgeving aanpassen. In het Deltaprogramma wordt hier (zie punt 1.6) op ingegaan.
3.2.1	Deltaprogramma (integrale waterveiligheidsstrategie) (IWVS)	Zie punt 1.6.
3.3	Programma Duurzaamheid 2023-2027	In 2019 stelde de gemeenteraad van Ameland de duurzame ambitie van Ameland vast: koploper zijn in de energietransitie en vijftien jaar eerder voldoen aan de landelijke klimaatdoelstellingen dan de rest van Nederland. Ameland wil de energietransitie in 2035 afgerond hebben. Ons doel is te komen tot een integraal, betaalbaar, betrouwbaar, toekomstbestendig en slim energiesysteem voor Ameland. Kortgezegd 'Energienet Ameland'. Een programmatistische aanpak helpt ons om focus te houden en ons doel te bereiken. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat Nederland in 2050 geen CO2 emissies meer uitstoot. Ameland wil vijftien jaar vooroplopen op de rest van Nederland. Dit betekent dat Ameland in 2035 klaar is en jaarrond geen CO2 emissies meer heeft. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar Programma Duurzaamheid 2023-2027
3.4	Transitievisie Warmte Verplichting in 2026	In het Klimaatakkoord (2019) is bepaald dat ieder land in 2050 in ieder geval 95% CO2 moet besparen ten opzichte van de uitstoot in 1990. Hierbij valt grote winst te behalen door het uitsluiten van fossiele brandstoffen. Door het stoken van aardgas te vervangen door hernieuwbare bronnen is een grote stap te maken richting deze doelstellingen. De gemeenteraad heeft in juni 2019 besloten dat Ameland 15 jaar voorop wil lopen ten opzichte van de rest van Nederland. Dit betekent dat het eiland in 2035 de CO2 doelstelling bereikt moet hebben. De Transitievisie Warmte is een leidraad die gebruikt kan worden om deze doelstelling te bereiken. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de Transitievisie Warmte Verplichting in 2026.
3.5	Circulariteit	Gemeente Ameland heeft hier nog geen specifiek beleid voor. Hoe dit vorm gegeven moet worden is nog niet duidelijk op dit moment en kan nog niet worden opgenomen in de omgevingsvisie.
3.6	Energiebeleid, valt onder duurzaamheidsprogramma	Zie punt 3.3
3.7	Externe veiligheid Integraal veiligheidsplan 2021 - 2024	Een van de uitgangspunten van de Omgevingswet is dat overheden bij hun plannen zo vroeg mogelijk kijken naar veiligheid. Zo kunnen zij een brand, ramp of crisis voorkomen of de gevolgen ervan beperken. Externe veiligheid krijgt daarom een belangrijke plaats in de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Externe veiligheid is ondergebracht bij de veiligheidsregio. Gemeente Ameland heeft een integraal veiligheidsplan. De gemeente is verantwoordelijk voor de veiligheid van hun inwoners, forenzen en toeristen. Het Integraal veiligheidsplan (IVP) geeft richting aan en stelt zij kaders voor het lokale veiligheidsbeleid. Het integraal veiligheidsbeleid is bedoeld om op het gebied van veiligheid een verbinding aan te brengen in het bestaande en nog te ontwikkelen beleid. In dit integraal veiligheidsbeleid worden gezamenlijke prioriteiten gesteld en doelen bepaald. De verschillende gemeentelijke beleidskaders waar bij de uitvoering van dit Integraal Veiligheidsplan rekening mee wordt gehouden, zijn de Nota Gezondheidsbeleid met Preventie en handhavingsplan Alcohol, Evenementenbeleid en het nieuwe VTH-beleid. Specifiek is genoemd: de blijvende aandacht voor veiligheid algemeen (specifiek scheepvaart boven de eilanden o.a. door toename risico's windparken). Hetzelfde geldt voor vele andere onderwerpen als de strandbewaking, natuurbrandbeheersing en de afstemming met de Veiligheidsregio over de crisisbeheersing.
4	Economie – toerisme	

4.1	Het Toeristisch beleidsplan Ameland	Het Toeristisch beleidsplan Ameland is in 2023 vastgesteld en actueel. Op 24 april 2023 heeft de raad het Toerismebeleid 'Van meer naar beter' en de beleidsregels Verblifsrecreatie vastgesteld. Het toerismebeleid geeft een beeld hoe het toerisme op Ameland zich duurzaam kan ontwikkelen, zodat het de cruciale bijdrage kan blijven leveren aan de Amelandse economie en leefbaarheid. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar Het Toeristisch beleidsplan Ameland.
4.2	Horeca- detailhandel beleidsplan	Het beleid van horeca en detailhandel wordt op dit moment herzien tot een integraal horeca- en detailhandelsbeleid. Na actualisatie kan het als onderdeel opgenomen worden in de visie. Specifieke en relevante onderdelen worden meegenomen en vormen een onderdeel van de visie. Horeca: Het horecabeleid moet geïntegreerd zijn in andere beleidssectoren en geeft hier handreikingen voor. Het is uitsluitend gericht op horeca, waar gegeten en gedronken wordt. Hotels en de verblifsrecreatieve voorzieningen vallen niet onder dit beleid maar onder de beleidsregels verblifsrecreatie zie 3.5. Doelstelling is: De horeca op Ameland moet tot stand brengen een evenwicht tussen kwantiteit van de horeca, de spreiding, de relatie met andere functies en met de omgevingskwaliteit, en daarmee een veelzijdig en goed functionerende horeca. Detailhandel: De ontwikkelingen in de detailhandel zijn de afgelopen jaren zeer dynamisch geweest. Naast demografische ontwikkelingen, zoals vergrijzing, ontgroening en gezinsverdunding, zijn er ook diverse consumententrends waarneembaar. Bestemmingsplannen (omgevingsplannen) moeten te zijner tijd geactualiseerd worden. Met een update van de plannen is de gemeente weer in staat om concrete aanvragen van marktpartijen goed te beantwoorden. Aanleiding voor een integrale benadering van de detailhandelstructuur. Voor Ameland als eiland is een specifieke benadering gewenst aangezien algemene kengetallen niet in alle opzichten even bruikbaar zullen zijn. De doelstelling is: Een integrale detailhandelsstructuurvisie dient mede als basis voor de invulling van het gemeentelijke omgevingsplan. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het Horeca- en detailhandelsbeleid.
4.2.2	Beleidsregel ondergeschikte horeca	Wordt samen met het horeca- en detailhandelsbeleidsplan herzien.
4.2.5	Beleidsregel Standplaatsen en Venten	Wordt samen met het horeca- en detailhandelsbeleidsplan herzien.
4.3	Economische visie	De Economische visie is in 2019 vastgesteld en actueel. De visie wordt een onderdeel van de omgevingsvisie. De (sociaal)economische visie staat duurzame economische ontwikkeling centraal. Onder duurzame economische ontwikkeling verstaan wij het streven naar een ideaal evenwicht tussen economische, ecologische en sociale belangen. Economische groei passend bij de eilandschaal en met behoud van eilanderwaarden. Verschillende samenhangende uitdagingen en opgaven zijn: – veerkracht van de toeristische sector vergroten; – afhankelijkheid toerisme -kwetsbaarheid economie- verkleinen; – meer kansen voor jongeren/jongvolwassenen creëren, diversificatie van de (eenzijdige) werkgelegenheid; – verduurzaming landbouwsector; – streven naar zelfvoorzienendheid (duurzaamheidsambitie) en circulaire economie. Randvoorwaarden hierbij zijn: – ruimte bieden voor ontwikkeling; – kwaliteit verkiezen boven kwantiteit; – passend zijn bij de eilandschaal; – zorgen voor behoud van eilanderwaarden en identiteit; – bijdragen aan de duurzaamheidsambities. Overigens worden ook enkele lijnen geschetst voor landbouw(beleidsplan).

		De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de Economische visie gemeente Ameland.
4.4	Landbouwbeleidsplan	Landbouwbeleidsplan is vastgesteld in 2010 en dient herzien te worden. In welke vorm is nog niet duidelijk op dit moment. Landbouw is belangrijk voor de Amelandse economie. Onderstaande punten omschrijven dit: – De gemeente Ameland wil een blijvende en duurzame landbouw op het eiland handhaven en stimuleren. Ze wil daarvoor een langetermijnvisie op de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw. – De gemeente wil een sociaal-economisch haalbare landbouw, met een toekomst vast gebruik van het buitengebied, waarbij het landelijk karakter en de toeristische waarde van het buitengebied behouden blijven. – Hoe draagt moderne landbouw bij aan een sociaaleconomisch haalbare landbouw op Ameland. – De bijdrage van landbouw gericht op landschapsbeheer aan een sociaaleconomisch haalbare landbouw op Ameland. – Ontwikkelingen die een goede bijdrage leveren aan het behouden en versterken van een sociaaleconomisch haalbare landbouw op Ameland. Zonder daarbij het landelijk karakter of de toeristische waarde van het buitengebied aan te tasten. – Beleid omtrent deeltijdboeren. De herziening van het landbouwbeleidsplan zal niet tegelijk gaan met het opstellen van de visie maar zal aangegeven worden als nader uit te werken beleidsplan. Voor nu verwijst de omgevingsvisie naar het huidige beleid.
4.5	Beleidsregels Verblifsrecreatie	De beleidsregels verblifsrecreatie Ameland zijn in 2023 vastgesteld en actueel. De beleidsregel regelt wat niet omschreven is in bestemmingsplannen (tijdelijke omgevingsplan) en wordt een onderdeel van de omgevingsvisie. Omschreven wordt de kwaliteit van het verblijf vanuit ruimtelijk oogpunt. De beleidsregels voor verblifsrecreatie zijn een praktische uitwerking van de uitgangspunten zoals die zijn beschreven in het toerismebeleid Ameland. Onderstaande criteria vormen de basis van de beleidsregels voor verblifsrecreatie voor alle sectoren: – helder is hoe de kwaliteit van het verblijf vanuit ruimtelijk oogpunt verbetert; – gestreefd wordt naar een bescheiden beeldkwaliteit t.o.v. de omgeving en passend gebruik van materialen; – uitgewerkt is op welke wijze mogelijke overlast (geluid, parkeren, verkeersbewegingen, fietsvoorzieningen, et cetera) voor de omgeving wordt voorkomen; – het plan is voorzien van een natuurparagraaf; – het plan levert een bijdrage aan maatschappelijke kansen op Ameland; – het bouwplan moet passen binnen de bebouwingskarakteristiek van de directe omgeving. Dat betekent dat het plan passend is qua bouwvolume, materiaalgebruik, het ontwerp/design en inrichting; – nieuwe plannen zijn energieneutraal; – nieuwe plannen dienen met een inspanningsverplichting aan te tonen hoe personeelshuisvesting is geregeld. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de Nota Beleidsregels Verblifsrecreatie gemeente Ameland.
4.5.1	Beleidsregels voor de huisvesting van seizoenpersoneel en voor recreatieappartementen in en bij woningen 2004	De beleidsregel is in 2004 vastgesteld en nog actueel. De omgevingsvisie verwijst naar specifieke en relevante onderdelen.
4.6	Evenementenbeleid	Ontwerp evenementenbeleid heeft ter inzage gelegen en zal eind 2024 begin 2025 vastgesteld worden. De hoofduitgangspunten voor de omgevingsvisie zijn: – Balans tussen de unieke waarden van Ameland en de samenhang met het houden van evenementen. – Economisch belang van de ongeveer 60 evenementen voor Ameland. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het Evenementbeleid gemeente Ameland.
5	Omgevingskwaliteit / ruimtelijke kwaliteit / accommodatie beleid	

5.1	Omgevingskwaliteit Ruimtelijke kwaliteit	Ruimtelijke kwaliteit ontstaat wanneer er synergie gevonden wordt tussen de gebruikswaarde (praktisch en functioneel), belevingswaarde (fijne plek, herkenbaar) en toekomstwaarde (duurzaam, aanpasbaar en overdraagbaar aan volgende generatie) van een plek. Omgevingskwaliteit is een term die de integrale kwaliteit van ruimte aanduidt, waarbij rekening wordt gehouden met verschillende factoren die onze leefomgeving beïnvloeden. Dat zijn bijvoorbeeld identiteit, erfgoed, natuur, landschap, architectuur, maar ook aspecten als functionaliteit, duurzaamheid en inclusie. Omgevingskwaliteit vereist professioneel management dat gericht is op proces en dialoog en grip heeft op het gebruik van én de gebruiker in die ruimte. Naast veiligheid en gezondheid is 'een goede omgevingskwaliteit' opgenomen in de centrale doelstelling (artikel 1.3 Omgevingswet). Dit geeft aan dat bijvoorbeeld cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap belangrijk zijn. Het gaat daarbij om zowel de menselijke beleving van de fysieke leefomgeving als de waarden die de maatschappij toekent aan de identiteit van gebieden. Overheden moeten stedenbouwkundige kwaliteit meenemen bij het evenwichtig toedelen van functies aan locaties in het omgevingsplan (artikelen 2.4 en 4.2 Omgevingswet). Het belangrijkste instrument om de ambitie voor stedenbouwkundige kwaliteit vast te leggen, is in de omgevingsvisie. Een omschrijving zal opgenomen worden in de Omgevingsvisie gemeente Ameland.
5.2	Welstandsnota	De welstandsnota is vastgesteld in 2016. De nota kent aanpassingen die als bijlagen zijn toegevoegd. Waarborging van de omgevingskwaliteit (ruimtelijke kwaliteit) wordt een onderdeel in het omgevingsplan. Dit vervangt de welstandsnota. Omgevingskwaliteit omvat volgens de wet in ieder geval: - Cultureel erfgoed - Architectonische kwaliteit van bouwwerken - Stedenbouwkundige kwaliteit - De kwaliteit van het landschap - De kwaliteit van de natuur Het gaat dus over cultuur en natuur. Het beperkt zich niet tot objecten maar is gericht op de publieke ruimte als geheel en op alles wat daarin voorkomt. Het vergroten van de omgevingskwaliteit staat in den lande al jaren hoog op de bestuurlijke en ambtelijke agenda's. Onderwerpen zoals verrommeling van Nederland en je eigen omgeving komen regelmatig naar voren. Belangrijk is daarom ook te weten wat verstaan moet worden onder omgevingskwaliteit en welke waarde wij het willen toekennen in de Omgevingsvisie. Dit beperkt zich niet alleen tot objecten, maar is gericht op de publieke ruimte als geheel en op alles wat daarin voorkomt. Omgevingskwaliteit wordt als onderdeel opgenomen in de omgevingsvisie en omgevingsplan.
5.2.1	Reclamebeleid	Reclamebeleid wordt als onderdeel meegenomen bij de uitwerking van punt 5.2.
5.2.2	Terrassenbeleid	Terrassenbeleid wordt als onderdeel meegenomen bij de uitwerking van punt 5.2.
5.2.3	Schuilen voor dieren van hobbyboeren	Schuilen voor dieren van hobbyboeren wordt als onderdeel meegenomen bij de uitwerking van punt 5.2.
5.3	Gemeentelijke monumenten	De gemeente Ameland hecht veel waarde aan ons eiland cultureel erfgoed, zoals gemeentelijke monumenten en karakteristieke panden. De panden die in aanmerking komen om zo goed mogelijk beschermd te blijven zijn al geïnventariseerd en in de bestemmingsplannen / het omgevingsplan mee opgenomen. Deze moeten nu formeel worden vastgesteld, waarvoor een specifiek traject en procedure gevolgd moet worden. Bij formele vaststelling is het mogelijk om de instandhouding en beschermende waarde te kunnen waarborgen voor de toekomst. De gemeentelijke monumenten, karakteristieke gebouwen en objecten worden in de omgevingsvisie opgenomen.
5.4	Accommodatiebeleid	In de raadsagenda 2022-2025 is vastgelegd dat er een strategisch plan moet worden ontwikkeld voor de gebouwen die eigendom zijn van de gemeente. Daarbij is aandacht voor het maatschappelijke nut en de noodzaak van accommodaties en de duurzaamheidsopgave waarvoor de gemeente Ameland staat.

		Het traject voor het opstellen van dit accommodatiebeleid loopt en zal in medio 2025 worden vastgesteld. Er zijn ruim 30 gemeentelijke gebouwen waarvoor een toekomstperspectief moet worden ontwikkeld. Er is informatie verkregen op de diverse gebieden, zoals technische staat, capaciteit, bezetting, (multi)functionaliteit, duurzaamheid, financiën en toekomstperspectief. Onderdeel van het accommodatiebeleid is dat onderzocht wordt welke mogelijkheden er zijn voor een clustering van verschillende maatschappelijke voorzieningen op de locaties tussen Nes en Buren (Geel Wit en omgeving) en nabij Hollum (Ambla, Sociaal Werk, SC Amelandia en omgeving). De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het accommodatiebeleid.
5.5	Scholen	Op Ameland zijn vier basisscholen gevestigd. Een katholieke basisschool, Kardinaal de Jonghschool Nes met circa 160 leerlingen), een protestants christelijke basisschool, Koningin Wilhelminaschool Hollum met circa 60 leerlingen en twee openbare basisscholen, 't Ienster in Ballum met circa 25 leerlingen en de Schakel in Hollum met circa 40 leerlingen. Op dit moment verloopt er een bestuurlijk fusieproces tussen de beide besturen van de basisscholen op West Ameland. In Nes is de enige school voor middelbaar onderwijs op het eiland gevestigd, de Burgemeester Walda Scholengemeenschap (BWS). Het is een openbare school voor voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs met ongeveer 140 leerlingen. Daarnaast biedt de BWS havo en vwo aan tot en met klas 3. Voor alle scholen op het eiland geldt dat ze extra geld van het rijk ontvangen om zoveel mogelijk leerlingen op het eiland te houden en van passend onderwijs kunnen voorzien. Totaal qua accommodatie zijn er 4 scholen voor basisonderwijs, 1 schoolgebouw voor middelbaaronderwijs
6	Landschap en natuur	
6.1	Strandnota	De strandnota is in 2016 vastgesteld en nog actueel. De strandnota wordt alleen aangepast m.b.t. het activiteitenstrand in lijn met het bestemmingsplan buitengebied en eventueel de mogelijkheid om een verkooppunt te plaatsen op het strand nabij de strandpaviljoens. De hoofduitgangspunten voor de visie zijn: – optimaal gewenste mate van bebouwing en gebruik, gekoppeld aan bebouwing, van het strand. – waar is bebouwing gewenst; – welk gebruik, gekoppeld aan bebouwing, is gewenst; – de maximaal toelaatbare bebouwingsomvang in aantal opstallen, bebouwd oppervlakte en terrasoppervlakte per functie; – of en waar jaarrond bebouwing is gewenst; – de relatie met de 'intentieovereenkomst jaarrond exploitatie strandpaviljoens'; – de randvoorwaarden voor opslag (bijv. materialencontainers) bij opstallen; – de mogelijkheden en belemmeringen vanuit ecologie. – volledige horeca blijft alleen toegestaan bij de strandpaviljoens. – ondergeschikte horeca is alleen bij de bedrijven op het Activiteitenstrand toegestaan. De strandnota 2016 wordt een onderdeel van de visie. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de Strandnota.
6.2	Beheerplan Natura 2000 Waddenzee en Noordzeekustzone	1^e beheersplan is van 2016 en verlenging in 2022. De planning van het rijk is om het 2^e beheersplan in 2028 vastgesteld te hebben. Voor de Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone zijn er beheerplannen. Hierin wordt vastgelegd welke maatregelen getroffen worden om de natuur in deze gebieden te behouden, beschermen en verbeteren. Dit doet Rijkswaterstaat namens het ministerie van IenW, samen met de andere bevoegde gezagen ministeries van LNV en Defensie en de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen. Bij het opstellen van de beheerplannen worden ook stakeholders en belanghebbenden uit het Waddengebied betrokken.

		De beheerplannen worden meegenomen en vormen een onderdeel van de visie. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het Beheerplan Natura 2000 Waddenzee en Noordzeekustzone.
6.3	Groenbeleidsplan Ruimte voor Waardevol groen	Het Groenbeleidsplan is in 2021 vastgesteld en nog actueel. Het is bedoeld als overkoepelend beleidsdocument waarin alle belangrijke groene beleidsthema's zijn vastgelegd. Hierbij gaat het om de functionele, visueel-ruimtelijke en maatschappelijke aspecten van het groen. Drietal kernwaarden: – de instandhouding van het bestaande groen; – het geven van functie aan groen; – het behouden of vergroten van haar kwaliteit. Het groen van Ameland, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, moet representatief zijn voor de identiteit en cultuurhistorische waarde van het eiland. Kenmerken, inrichtingen en elementen van Ameland als Waddeneiland en haar natuur worden benadrukt. Door middel van het benadrukken of terugbrengen van (vroegere) structuren, verbindingen en elementen kan de levendige geschiedenis van Ameland zichtbaar worden gemaakt. De gemeente heeft haar groenbeheer goed op orde, het beleid dient als kapstok voor het beheer en geeft richting aan verschillende vraagstukken in het openbare groene domein. Groenbeleid wordt een onderdeel van de visie met boven genoemde hoofduitgangspunten. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het Groenbeleidsplan Ruimte voor Waardevol groen.
6.3.2	Bomenbeleid	Bomenbeleid is een onderdeel van het gemeentelijk groenbeleid. Het bestaande bomenbeleid zal in 2025 herzien worden. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het Bomenbeleid.
6.4	Beheer openbare ruimte	Goed beheer van de openbare ruimte en aanwezige gemeentelijke voorzieningen heeft de blijvende aandacht. Verbeteren van de beeldkwaliteit van onder andere beschermde dorpsgezichten zijn hierbij van belang. Gemeente Ameland is verantwoordelijk voor het beheer van grote delen van de openbare ruimte op het eiland. Variërend van groen in de dorpen en speeltoestellen over het hele eiland, tot strandovergangen en recreatiegebieden. De gemeente wil een schone leefomgeving in stand houden, waarbij kleinschalig cultuurhistorisch medegebruik en toegankelijkheid van natuurgebieden de uitgangspunten zijn van het gemeentelijk beleid. Op het gebied van de natuur worden de meeste taken uitgevoerd door andere overheidsorganisaties en terreinbeherende organisaties. Samenwerking en afstemming over het beheer met deze instanties vraagt om een planmatige benadering. Onderwerpen als verantwoord recreatief gebruik, bescherming, onderhoud en herstel zijn daarbij belangrijke items.
6.4.1	Beheersverordening Waddenzee en Noordzee	De beheersverordening is in 2016 vastgesteld. Herziening zal gezamenlijk opgepakt worden met alle aangrenzende gemeentes. Specifieke en relevante onderdelen worden meegenomen en vormen een onderdeel van de visie. De visie verwijst inhoudelijk naar de Beheersverordening Waddenzee en Noordzee.
6.4.2	Partiële herziening Bestemmingsplan Havens Nes en Ballumerbocht	Bestemmingsplan Havens Nes en Ballumerbocht is in 1998 vastgesteld. Specifieke en relevante onderdelen worden meegenomen en vormen een onderdeel van de visie.
6.4.3	Beheersverordening Havens Nes en Ballumerbocht	Beheersverordening is in 2013 vastgesteld. Specifieke en relevante onderdelen worden meegenomen en vormen een onderdeel van de omgevingsvisie. De visie verwijst inhoudelijk naar de Beheersverordening Havens Nes en Ballumerbocht.
6.4.5	Beheersverordening Recreatieterrein Buren	Beheersverordening is in 2013 vastgesteld. Specifieke en relevante onderdelen worden meegenomen en vormen een onderdeel van de omgevingsvisie. De visie verwijst inhoudelijk naar de Beheersverordening Recreatieterrein Buren.
6.4.6	Beheersverordening Strandweg Nes	Beheersverordening is in 2013 vastgesteld. Specifieke en relevante onderdelen worden meegenomen en vormen een onderdeel van de omgevingsvisie. De visie verwijst inhoudelijk naar de Beheersverordening Strandweg Nes.
6.4.7	Bestemmingsplan buitengebied	Bestemmingsplan buitengebied is in 2024 vastgesteld. Het bestemmingsplan buitengebied Ameland kent een overwegend conserverend karakter. De actuele huidige situatie is vastgelegd en zoveel mogelijk is aangesloten op vigerende regelingen. Het nieuwe

		bestemmingsplan Buitengebied is daarmee in hoofdzaak een actualisatie van de vigerende bestemmingsplannen; bestaande planologische rechten blijven zo mogelijk op de oude voet gehandhaafd. Maar het buitengebied wordt niet 'op slot' gezet; er wordt enige ruimte geboden voor nieuwe ontwikkelingen ten behoeve van bestaande functies. Deze nieuwe ontwikkelingen zullen afgestemd moeten worden op de identiteit van het landschap om de specifieke waarden van het buitengebied te kunnen bewaren en te beschermen. Ingrijpende ontwikkelingen worden niet mogelijk gemaakt. Specifieke en relevante onderdelen worden meegenomen en vormen een onderdeel van de visie. Met name ook de aanbevelingen benoemd in de MER rapportage. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het Bestemmingsplan Buitengebied Ameland.
6.4.8	Beleidsregels bedrijfsmatige exploitatie 2021	De Beleidsregels bedrijfsmatige exploitatie is vastgesteld in 2021 en nog actueel. Ook het verbod tot uitponden wordt specifiek benoemd. Uitponden kan als een anterieure privaatrechtelijke overeenkomst worden opgenomen. Specifieke en relevante onderdelen worden meegenomen en vormen een onderdeel van de visie. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de Beleidsregels bedrijfsmatige exploitatie 2021.
6.5	Beheerplan wegen	Beheerplan wegen is in 2024 vastgesteld. Het wegenbeheerplan richt zich op het creëren van een veilige en aantrekkelijke openbare ruimte, waarbij aspecten zoals afwatering, verkeersveiligheid en beeldkwaliteit centraal staan. Het beheerplan bevat vier ambities voor kwaliteitsverbetering, gericht op verkeersveiligheid en materiaalkeuzes. Belangrijk voor dit plan zijn veranderingen zoals verkeerswijzigingen, klimaatadaptatie en digitalisering. Het hoofddoel is om het wegennet aantrekkelijk, schoon, veilig en goed begaanbaar te maken voor alle gebruikers. Het streven is naar verbetering van verkeersveiligheid en parkeervoorzieningen. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het Beheerplan wegen.
6.5a	Beheerplan havens	Beheerplan havens is in 2024 vastgesteld. De gemeente Ameland is eigenaar van drie havens. Het beheerplan is opgesteld om invulling te kunnen geven om de havens op Ameland schoon, veilig en goed bruikbaar te houden voor alle gebruikers op basis van aanvaardbare maatschappelijke lasten en adequaat kwaliteitsniveau. De havens van Ameland zijn van cruciaal belang voor de lokale economie en toeristische sector. Per haven zullen onderdelen worden ingeschaald op basis van aantrekkelijkheid, zichtbaarheid en functioneren. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het Beheerplan havens.
6.5b	Verkeer	Zie punt 1.2.
6.5b3	Parkeerbeleid	Zie punt 1.8.
6.6	Monumentenbeleid	De gemeente Ameland zet zich in om het erfgoed van de gemeente op duurzame wijze te behouden voor de toekomst. Het gemeentelijk beleid is gericht op beschermen en zo mogelijk versterken van de cultuurhistorische en ruimtelijke waarden van de gebieden die zijn aangewezen als beschermd dorpsgezicht en het behoud van rijks- en gemeentelijke monumenten en karakteristieke panden en objecten. De omgevingsvisie neemt het onderwerp monumentenbeleid en de inzet m.b.t. het cultureel erfgoed en cultuurhistorie van de gemeente op.
6.7	Erfgoedverordening	De erfgoedverordening is in 2016 vastgesteld en verving de monumentenverordening 2010. De verordening moet herzien worden in verband met de nieuwe Omgevingswet. De verordening vormt een onderdeel van de visie (zie punt 6.6 omschrijving monumentenbeleid) De herziening kan tegelijk opgaan met het opstellen van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de Erfgoedverordening.
6.8	Archeologische verwachtingskaart	Wettelijk moet het archeologisch erfgoed beschermd worden, dit is nog niet overall het geval op Ameland. Op dit moment wordt beleid opgesteld waarbij we een archeologische verwachtingskaart maken. Deze kaart maakt het archeologisch erfgoed van Ameland inzichtelijk. Het opstellen van de archeologische verwachtingskaart zal doorlopen tot en met 2025. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar de archeologische verwachtingskaart.
6.9	Omgevingsplannen (bestemmingsplannen)	Een omgevingsvisie vormt de basis voor het opstellen van het omgevingsplan. Gezien tijdens het opstellen van de omgevingsvisie er al tijdelijke

		omgevingsplannen zijn, zullen specifieke en relevante benoemde beleidsonderdelen in de tijdelijke omgevingsplannen meegenomen worden en een onderdeel vormen van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het omgevingsplan gemeente Ameland of de nog van kracht zijnde tijdelijke omgevingsplannen.
6.10	Werelderfgoed Waddengebied	De Waddenzee is opgenomen op de lijst van werelderfgoederen vanwege haar 'uitzonderlijke universele waarde' en de vooruitgang die al meer dan een generatie lang bij de bescherming en het beheer van het gebied is geboekt. Er liggen 50 eilanden en grote zandplaten in het gebied. Het gebied is uniek omdat grote delen ervan droogvallen bij laagwater. Dat brengt een unieke flora en fauna met zich mee. Hieraan dankt het buitendijkse deel van het waddengebied zijn status van Werelderfgoed. Het Werelderfgoed is via een amendement in de Tweede Kamer in de omgevingswet terecht gekomen. Dat heeft tot gevolg dat activiteiten die invloed kunnen uitoefenen op het werelderfgoed verantwoord moeten worden. Het gaat dus niet alleen om activiteiten in het werelderfgoed zelf, maar om alle activiteiten die invloed kunnen hebben. Dat is vaak dicht bij het erfgoed, maar kan ook verder weg. In theorie ook bv. lozingen in de Rijn, die via via in de Waddenzee terecht komen. De bedoeling is dat er een handreiking over het inschatten van effecten op Waddenzee werelderfgoed uitgewerkt gaat worden door het ministerie in samenwerking met overheden. Het werelderfgoed moet een plek krijgen in de omgevingsvisie en het omgevingsplan. De bedoeling is dat voor de Waddenzee zelf een deelomgevingsplan uitgewerkt wordt die door alle aangrenzende gemeenten wordt gebruikt.
	Diversen	
	Programma Waddeneilanden / Regiodeal	De Waddeneilanden zijn een trekpleister voor honderdduizenden bezoekers. De aantrekkingskracht als toeristische bestemming én de uitdagingen van de wereld om de eilanden heen, maken dat ze uit balans dreigen te raken. Met Regio Deal De Waddeneilanden zetten de eilanden in op het terugbrengen van die balans voor nu en later. Aan de hand van vijf programmalijnen en diverse projecten geven het Rijk, Provincie Fryslân, Provincie Noord-Holland en de vijf eilandgemeenten de aankomende jaren een sterke impuls aan de brede welvaart op de eilanden. De vijf programmalijnen zijn: – Goed wonen en leven; – Toekomstbestendig ondernemen en ontwikkelen; – Optimaal bereikbaar en verbonden; – Duurzame energie; – Circulaire economie. De omgevingsvisie verwijst inhoudelijk naar het Programma Waddeneilanden / regiodeal .
	Raadsprogramma / agenda Nummering raadsagenda	Onderstaande punten uit de raadsagenda worden als onderdelen meegenomen in de omgevingsvisie.
1	Fysieke Leefomgeving	Onderdelen worden uitgewerkt en meegenomen bij verschillende onderdelen in de omgevingsvisie.
2	Huisvesting	Onderdelen worden uitgewerkt en meegenomen bij de punten 2 Wonen.
3	Duurzaamheid en energietransitie	Onderdelen worden uitgewerkt en meegenomen bij de punten 3 Duurzaamheid.
4	Veerverbinding & verkeer	Onderdelen worden uitgewerkt en meegenomen bij de punten 1 Infrastructuur.
5	Economie	Onderdelen worden uitgewerkt en meegenomen bij de punten 4 Economie en Toerisme.